

תמהה הגמרא: **וכי מאחר דלא מיעצר** [אם כך, שהטל אינו נעצר לעולם], **אליהו אשתכועי למה ליה** [למה נשבע אליהו שלא ירד טל?]⁽⁹⁹⁾

ומבארת הגמרא: אמנם הטל לכשעצמו אינו נעצר לעולם. אבל אפשר שירד הטל, ולא יועיל להצמיח דבר. **והכי קאמר ליה** [וכך אמר לו] אליהו לאחאב: לא רק שהגשם לא ירד, אלא **אפילו טל דברכה**⁽¹⁰⁰⁾, שאף הוא מצמיח מעט — **נמי לא אתי** [גם הוא לא יבוא]⁽¹⁰¹⁾.

ומקשה הגמרא: אם כן, שאכן עצר אליהו את טל הברכה, **וליהדריה לטל דברכה** [שיחזיר עתה את טל הברכה! ומדוע לא אמר לו הקדוש ברוך הוא: "ואתנה טל ומטר"?]

ומבארת הגמרא: הטעם שלא הזכיר הקדוש ברוך הוא את הטל, **משום דלא מינכרא**

ולאחר מכן **כתיב**, שבשנה השלישית של הרעב, אמר הקדוש ברוך הוא לאליהו: "לך הראה אל אחאב, ואתנה מטר על פני האדמה".

הרי שאמר הקדוש ברוך הוא לאליהו, שמעתה ישוב המטר לרדת על פני האדמה.

ואילו לגבי טל — **לא קאמר ליה** הקדוש ברוך הוא שישוב מעתה.

מאי טעמא? למה לא אמר הקדוש ברוך הוא שישוב הטל לרדת, והרי אליהו אמר בתחילה שגם הטל ייעצר, כפי שנאמר: "אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי!"

ב-ג אלא, הטעם הוא **משום דלא מיעצר** [שאיך הטל נעצר לעולם מלרדת]⁽⁹⁸⁾, ולכן לא היה צריך הקדוש ברוך הוא להשיבו.

את הטל משום טל ברכה, וכן להזכיר את הרוחות משום רוח שאינה מצויה [כפי שמוכח בגמרא להלן [בעמוד ב]], ועוד, שהרוח מביאה את הגשם, ומועילה לגדל דשאים וצמחים! וכתב, שלא רצו לתקן הזכרה אלא לדבר הכרחי, שאי אפשר זולתו. עיין שם שהאריך.

101. הקשה העיון **יעקב**, למה היה צריך אליהו להשבע על כך, הרי עיקר סיבת השבועה היה, משום שאחאב טען שדבריו של משה רבינו: "השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים ולא יהיה מטר", אינם מתקיימים. אם כן, די בכך שיעצרו הגשמים, ואז יווכח אחאב שהדברים מתקיימים!

ותירץ, שאם היה הטל לברכה אף בזמן עצירת הגשמים, היתה הארץ נותנת יכולה, ולא

98. כתבו התוספות, שלפי זה, מה שאמר וביקש גדעון [בספר שופטים פרק ו, עיין שם כל המעשה]: "טל יהיה על הגיזה לבדה ועל הארץ יהיה חורב", ונאמר אחר כך "ויהי כן", צריך לומר דהיינו דווקא גבי מה שאמר גדעון שעל הגיזה יהיה הטל. אבל מה שאמר שעל הארץ יהיה חורב — לא נתקיים, שהרי טל אינו נעצר לעולם. ועיין שם עוד מה שהאריכו בזה.

99. הגמרא לא מקשה על כך שנשבע אליהו שבועת שוא, כי אין זו שבועת שוא, כיון שנשבע שלא יהיו טל ומטר יחד. אבל טל לחוד — יכול להיות. רע"א. ועיין עוד במהרש"א ובחידושים שבעין **יעקב** שהאריכו בענין זה.

100. הקשה הריטב"א, למה אין חיוב להזכיר